

Nr 227.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående
förvaltningen av riks försäkringsanstaltens fondmedel; given
Stockholms slott den 14 april 1917.*

Under åberopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen dels godkänna bilagda förslag till grunder för förvaltningen av den i 19 § av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete omförmälda fond;

dels godkänna följande arvodes- och omkostnadsstat för förvaltningen av fonden att gälla tills vidare från och med år 1918:

arvode till två särskilda ledamöter i riks försäkringsanstalten à 1,500 kr.	kronor	3,000: —
arvode till två rådgivande personer à 1,000 kr.	»	2,000: —
ersättning till suppleanter, särskilt anlitade sakkunniga personer och annat biträde, värdering i anledning av fastighetsbelåning, förvaring av fondens värdehandlingar, tryckningskostnader, resekostnader och andra expenser, förslagsvis	»	6,500: —
<u>Summa kronor</u>		11,500: —

dels ock medgiva, att berörda belopp må utgå av förslagsanslag, som å extra stat anvisas för upprätthållande av riks försäkringsanstaltens verksamhet.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Oscar von Sydow.

Förslag

till

Grunder

för förvaltningen av den i 19 § av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete omförmälda fond.

I. Den del av fondens medel, som ej erfordras för bestridande av dess utgifter, skall redovisas i

1) obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av svenska staten;

2) Sveriges allmänna hypoteksbanks eller Konungariket Sveriges stadshypotekskassas obligationer;

3) obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av svensk kommun, som till lånets upptagande eller garanterande erhållit Konungens tillstånd;

4) skuldförbindelser, för vilka fonden äger säkerhet genom inteckning i fast egendom inom femtio procent av senast fastställt taxeringsvärde eller inom sextio procent av sådant värde, som efter särskild värdering fastställs av riksförsäkringsanstalten, dock att med Konungens medgivande såsom sådan säkerhet må godkännas dylik inteckning inom två tredjedelar av senast fastställt taxeringsvärde eller på sätt nyss nämnts särskilt fastställt värde;

5) skuldförbindelser, utfärdade av centralkassa för jordbrukskredit, vilken i enlighet med bestämmelser, som Konungen meddelar, vunnit godkännande från det allmännas sida;

6) sådana andra värdehandlingar, vilka Konungen i särskilda fall efter framställning av riksförsäkringsanstalten prövar erbjuda fullgod säkerhet;

7) fordringar hos bank i enlighet med de närmare bestämmelser, som av Konungen meddelas;

8) lån till företag, som äro ägnade att i olycksfallsförsäkringens intresse förebygga förlust eller nedsättning av arbetsförmågan eller att

höja arbetsförmågan hos de försäkrade och som anses erbjuda nöjaktig säkerhet;

9) fastigheter, vilka med Konungens medgivande förvärvas för användning till förebyggande av förlust eller nedsättning av arbetsförmåga eller till höjande av arbetsförmågan hos de i riksförsäkringsanstalten försäkrade arbetare.

Av förenämnda medel skall minst en tiondel redovisas på sätt under 1) omförmäles, och må högst en fjärdedel redovisas på sätt under 8) angives samt högst en tjugondel såsom under 9) sägs.

Skulle något år avvikelse från ovan angivna gränser för medlens placering hava ägt rum, skall rättelse vidtagas, så snart lämpligen kan ske.

Utan hinder av vad ovan stadgats må, till skyddande av fordran, å offentlig auktion eller fondbörs inköpas egendom, som är för fordringen utmätt eller pantsatt. Egendom, vilken sålunda till skyddande av fordran inköpes, skall åter avyttras, så snart lämpligen kan ske.

II. Förvaltningen av fonden handhaves av riksförsäkringsanstalten.

I behandlingen inom riksförsäkringsanstalten av frågor om placering av fondens medel enligt vad ovan sagts samt om förändring av sådan placering skola deltaga

generaldirektören och chefen för riksförsäkringsanstalten;

två byråchefer i riksförsäkringsanstalten, som av Konungen därtill förordnas, samt

två av Konungen för tre år i sänder förordnade, på det finansiella området erfarna personer.

I överläggningarna men ej i besluten angående nyssnämnda frågor skola dessutom deltaga två av Konungen för tre år i sänder förordnade personer, av vilka den ene utses bland de arbetsgivare, vilkas arbetare äro försäkrade i riksförsäkringsanstalten, samt den andre bland nämnda arbetare.

Konungen utser en suppleant för var och en av de särskilt förordnade ledamöterna i anstalten ävensom för var och en av de rådgivande personerna; och äger anstalten utse erforderligt antal suppleanter för dess egna ledamöter.

För besluts fattande om placering av fondens medel på sätt under I 8) omförmäles erfordras, att minst fyra av de i beslutet deltagande äro därom ense.

III. Konungen äger bestämma, att, därest fondens tillgångar vid verkställd försäkringsteknisk utredning befinnas sådant medgiva med hänsyn till de förpliktelser, som åligga fonden, viss mindre del av

densamma må användas för bestridande av kostnader för åtgärder, ägnade att i olycksfallsförsäkringens intresse förebygga förlust eller nedsättning av arbetsförmågan eller höja arbetsförmågan hos de försäkrade, och skola dessa medel ställas till riks försäkringsanstaltens förfogande att av anstalten för angivna ändamål disponeras i enlighet med de närmare bestämmelser, som av Konungen meddelas.

IV. De närmare bestämmelser, som härutöver erfordras för fondens förvaltning, meddelas av Konungen.

Dessa grunder skola lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1918.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 april 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÅRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

I 19 § av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete stadgas, att de avgifter, som erläggas för försäkring i riksförsäkringsanstalten, skola ingå till en fond, som förvaltas enligt grunder, som bestämmas av Konung och riksdag.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt riksförsäkringsanstalten att avgiva förslag till ifrågakvarande grunder, har anstalten i skrivelse den 20 mars 1917 inkommit med dylikt förslag, och hava sedermera statskontoret, styrelsen för postsparbanken samt fullmäktige i riksgäldskontoret avgivit utlåtanden över förslaget.

Innan jag redogör för anstaltens förslag och de däröver avgivna yttrandena, torde jag böra lämna en redogörelse för de regler, som för närvarande tillämpas rörande förvaltningen av de fondmedel, som in-

flyta vid försäkring i riks försäkringsanstalten jämlikt lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901.

Historik.

Lagen ^{5/7}
1901.

Nämnda lag innehåller icke några bestämmelser om förvaltningen av riks försäkringsanstaltens fondmedel. I lagens 26 § stadgas emellertid, att de närmare föreskrifter, som, utöver vad lagen innehåller, må erfordras med avseende å riks försäkringsanstaltens verksamhet, meddelas av Konungen. I överensstämmelse härmed är i instruktionen för riks försäkringsanstalten föreskrivet, att det tillkommer postsparbanken att verkställa uppbörd av försäkringsavgifter och belopp, som för förvärvande av livränta erläggas, ävensom utbetalning av de utav anstalten beslutade livräntor och andra skadeersättningar samt styrelsen för postsparbanken att förvalta inflytande försäkringsmedel.

Med försäkringsmedel avses enligt instruktionen icke blott sådana, som härflyta från försäkring i anstalten jämlikt 1901 års lag, utan även de medel, som inflyta på grund av den särskilda, för fiskare avsedda försäkringen mot skada till följd av olycksfall.

Enligt beslut den 31 oktober 1902 har Kungl. Maj:t förordnat, att riks försäkringsanstaltens till postsparbanken inflytande medel skola förvaltas särskilt för sig, varvid skall iakttagas, att medlen i den mån de icke behöva vara tillgängliga för bestridande av utbetalningar för riks försäkringsanstaltens räkning skola göras räntebärande i enlighet med de föreskrifter, som äro eller varda meddelade för förvaltningen av postsparbankens egna medel, samt att i avseende å försäkringsärendenas handläggning inom styrelsen för postsparbanken skola tills vidare i tillämpliga delar lända till efterrättelse de bestämmelser rörande postsparbanksärenden, som finnas meddelade i nämnda brevet till nämnda styrelse den 4 juli 1902 med föreskrifter i fråga om sättet och ordningen för handläggning och avgörande av de hos styrelsen förekommande ärenden, dock att, då till behandling inom styrelsen förekomma frågor om meddelande av eller ändring i reglementariska bestämmelser rörande försäkringsgöromålens handläggning å postsparbankskontor, dylika frågor avgöras av styrelsen för postsparbanken och riks försäkringsanstalten gemensamt.

Riks försäkringsanstalten är sålunda för närvarande icke tillförsäkrad något inflytande i fråga om förvaltningen av dess fondmedel.

Jämlikt kungl. förordningen den 11 juni 1915 om ändrad lydelse av § 18 mom. 2 i förordningen den 22 juni 1883 angående en postsparbank för riket gälla i fråga om placering av postsparbankens och följaktligen även riks försäkringsanstaltens medel följande bestämmelser:

»För så stor del av dessa medel, som postsparbankens styrelse anser icke behöva på sådant sätt hållas omedelbart tillgänglig för att möta uppsägning av medel, vilka i postsparbanken inestå, skola för postsparbankens räkning av styrelsen inköpas räntebärande obligationer, utfärdade antingen av svenska staten eller av Sveriges allmänna hypoteksbank eller av konungariket Sveriges stadshypotekskassa eller av kommun inom riket för lån, till vars upptagande Konungens tillstånd blivit meddelat, eller ock av bolag eller inrättning, så vida i sistnämnda fall kommun med Konungens tillstånd iklätt sig betalningsansvar såsom för egen skuld för såväl kapital som ränta,

dock med rätt för postsparbankens styrelse att göra de postsparbankens medel, om vilka här är fråga, fruktbarande,

dels intill högst en fjärdedel genom utlåning mot skuldebrev till kommun inom riket, därest tillåtelse till lånets upptagande blivit kommunen av Konungen meddelad, eller till centralkassa för jordbrukskredit, som i enlighet med bestämmelser, vilka Konungen meddelar, vunnit godkännande från det allmännas sida,

dels ock, jämväl intill högst en fjärdedel, genom utlåning på högst sex månaders uppsägning mot skuldebrev med säkerhet av sådan in-teckning i fast egendom inom riket, som med hänsyn till läge, yttinnehåll, brandförsäkring och avkastning prövas innebära fullgod säkerhet, eller genom insättning på depositions- eller annan räkning hos enskild bankinrättning, vars bolagsordning blivit av Konungen fastställd samt vars grund- och reservfonder uppgå till ett sammanlagt belopp av minst fem miljoner kronor.»

Riksförsäkringsanstaltens av postsparbanken förvaltade medel uppgingo den 31 december 1916 till 7,937,218 kronor 14 öre, och voro dessa medel placerade på följande sätt:

Riksförsäkringsanstaltens tillgångar
31/12 1916.

Kontant behållning:

vid postanstalterna	kronor	5,493: 99
å bankräkningar	»	26,507: 90

Fordringar:

hos postverket	»	12,082: 48
» postsparbanken	»	11,647: 43
	Transport kronor	55,731: 80

	Transport kronor	55,731: 80
obligationer (bokfört värde):		
svenska statens	kronor	1,437,108: 33
allmänna hypoteksbankens »		727,649: 28
landstings	»	688,010: 10
städernas	»	2,631,266: 40
järnvägsaktiebolags med kommunal garanti ..	»	275,866: —
kraftaktiebolags med kommunal garanti	»	155,200: —
	kronor	5,915,100: 11
kommunlån	»	1,550,451: 91
inteckningslån	»	305,000: —
upplupna, ej förfallna räntor.....	»	110,934: 32
	Summa kronor	7,937,218: 14

Om från sistnämnda belopp avdragas 11,937 kronor 96 öre, utgörande riks försäkringsanstaltens skuld vid 1916 års slut, utvisar återstoden, 7,925,280 kronor 18 öre, beloppet vid samma års slut av den på grund av lagen den 5 juli 1901 bildade fond.

Räntefoten å obligationer samt kommun- och inteckningslån angivas i nedanstående tabell.

Obligationer		Kommunlån		Inteckningslån	
Kapital (nominellt)	Räntefot	Kapital	Räntefot	Kapital	Räntefot
Kronor.	%	Kronor	%	Kronor	%
2,282,500	—	175,069	5½	305,000	5½
2,188,116	—	171,477	99	—	—
1,257,933	33	379,351	69	—	—
130,000	—	27,280	09	—	—
10,000	—	722,241	01	—	—
160,333	33	75,032	13	—	—
6,028,882	66	1,550,451	91	305,000	—

Den effektiva medelräntan utgjorde å obligationer 4,73 %
 » kommunlån 4,82 %
 » inteckningslån 5,5 %

I sålunda angivna tillgångar ingå icke fiskarförsäkringens medel, som uppgå till ett jämförelsevis ringa belopp.

Det torde böra erinras, att det enligt reglementet för barnmorskornas pensionsanstalt av den 30 december 1910 åligger riksförsäkringsanstalten att förvalta denna pensionsanstalt, men att det tillkommer postsparbanken att mottaga insättningar och utbetala pensioner samt styrelsen för postsparbanken att förvalta pensionsanstaltens medel. Jämlikt särskilt nådigt beslut skola medlen, med iakttagande därav att desamma böra, i den mån de icke behöva vara tillgängliga för bestridande av utbetalningar för pensionsanstaltens räkning, göras räntebärande i enlighet med de föreskrifter, som äro eller varda stadgade för förvaltningen av postsparbankens egna medel.

Barnmorskornas pensionsanstalt.

Vidkommande härefter lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete föreskrives såsom förut nämnts i 19 §, att de avgifter, som erläggas för försäkring i riksförsäkringsanstalten, skola ingå till en fond, som förvaltas enligt grunder, som bestämmas av Konung och riksdag.

Lagen 17/6 1916.

Beträffande motiveringen till bestämmelsen angående fondförvaltningen och vad därmed sammanhänger torde få erinras om följande.

Ålderdomsförsäkringskommittén (del. V sid. 112 och följande) uppskattade antalet arbetare, som skulle komma att omfattas av olycksfallsförsäkringslagen, till omkring 1,350,000, därav omkring 900,000 män och 450,000 kvinnor.

Ålderdomsförsäkringskommittén.

Summan av nettoavgifterna skulle, för år räknat, komma att uppgå till 8,260,000 eller i runt tal $8\frac{1}{4}$ miljoner kronor för manliga och till 950,000 eller i runt tal 1 miljon kronor för kvinnliga arbetare, eller till sammanlagt mer än 9 miljoner kronor. Tilläggsavgifterna (jämte de ömsesidiga arbetsgivarbolagens bidrag) för bestridande av en del av förvaltningskostnaderna hade av kommittén föreslagits till 5 % av försäkringsavgifterna och beräknades uppgå till minst 450,000 kronor om året. Jämlikt 16 § av lagen i dess slutligen antagna form är emellertid försäkringsbolag, som i 4 § avses (ömsesidigt arbetsgivarbolag), skyldigt att betala allenast ett belopp, motsvarande 3 % av summan av dess försäkringsavgifter.

Kommittén uppskattade den årliga belastningsn (efter ökning med tilläggsavgiften) inom de olika verksamhetsområden, som lagen omfattar, till följande ungefärliga belopp (sid. 113):

jordbruket	1,250,000	kronor
industrien	6,500,000	»
hantverket	280,000	»
handeln	280,000	»
sjöfarten	480,000	»
allmän tjänst	150,000	»
tjänare utom jordbruket	360,000	»
	<hr/>	
	9,300,000	kronor.

I fråga om den slutliga fondens storlek yttrade kommittén, att fondbildningen komme att bliva väsentligt mindre än vid den allmänna pensionsförsäkringen. Enligt gjord uppskattning kunde den genom olycksfallsförsäkringen i dess helhet bildade, slutliga fonden, vid konstant folkmängd, antagas komma att uppgå till 200 à 250 och i verkligheten till omkring 300 miljoner kronor.

Beträffande själva *fondförvaltningen*, såvitt angår riksförsäkringsanstalten, anförde kommittén (sid. 139), att förvaltningen lämpligen skulle kunna ske i samband med förvaltningen av den allmänna pensionsförsäkringsfonden, och skulle för sådant fall av fondens medel de belopp ställas till riksförsäkringsanstaltens förfogande, som erfordrades för fullföljande av anstaltens ändamål i fråga om anordnande av lämplig vård åt skadade arbetare samt övriga med olycksfallsförsäkringen sammanhängande sociala uppgifter. Det torde emellertid, fortsätter kommittén, härvid böra framhållas, att de belopp, som skulle erfordras för tillgodoseende av ifrågavarande behov, knappast skulle bliva mindre betydande än de, som behövas för vinnande av motsvarande ändamål i fråga om den allmänna pensionsförsäkringen eller en blivande obligatorisk sjukförsäkring.

Riks-
försäkrings-
anstalten.

Riksförsäkringsanstalten anförde i sitt den 15 januari 1916 avgivna utlåtande över ålderdomsförsäkringskommitténs förslag följande:

»Då, såsom riksförsäkringsanstalten har sig bekant, en särskild kommitté för närvarande är sysselsatt med utredning av frågan om förvaltningen av den allmänna pensionsfonden, och det sätt, varpå denna fråga blir löst, torde kunna vara av viss betydelse även för frågan om förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens försäkringsfond, synes resultatet av nämnda kommittés arbete böra avvaktas, innan bestämmelse träffas rörande sistberörda fonds förvaltning. Riksförsäkringsanstalten vill dock redan nu framhålla vikten av att försäkringsfonden förvaltas så, att den i möjligaste mån kommer att tjäna den sociala olycksfallsförsäkringens ändamål samt vara till stöd för landets näringar. Liksom i Norge böra medel från fonden mot betryggande säkerhet till viss del utlånas åt näringsidkare, som hava försäkring i riksförsäkringsanstalten, så att de medel, som hop-

bragts i främsta rummet av näringsidkare, åter kunna få tjäna till att främja näringarnas utveckling. Vidare böra medel till någon viss del kunna utlånas till kommuner och möjligen även till välgörenhetsinrättningar för uppförande av sjukvårds- och andra dylika anstalter, varjämte riksförsäkringsanstalten med vederbörligt tillstånd skulle kunna få disponera någon mindre del av fonderna för uppförande, därest sådant erfordras, av egna anstalter till behandling av olycksfallsskadade (t. ex. ortopediska anstalter m. m.)

För att ovannämnda ändamål skola vederbörligen tillgodoses, synes riksförsäkringsanstalten böra äga ett avgörande inflytande på frågor om placering av försäkringsfondens medel. Riksförsäkringsanstalten skulle därför för sin del anse lämpligast, att därest postsparbanken fortfarande skall omhänderhava inkasseringen av riksförsäkringsanstaltens medel, utbetalningar m. m., fondförvaltningen ordnas på det sätt, att frågor om placering av medel avgöras av riksförsäkringsanstalten, förstärkt med 1 eller 2 medlemmar av postsparbankens styrelse samt 3 av Kungl. Maj:t utsedda medlemmar, av vilka en skall vara finanssakkunnig samt en arbetsgivare och en arbetare. Den omedelbara förvaltningen av medlen, d. v. s. inköpandet av värdepapper, utlämnande av lån, inkasseringar av räntor o. d. synes emellertid böra handhas av postsparbanken. Det torde få erinras, att i Norge beslutar riksförsäkringsanstaltens styrelse i fråga om fondförvaltningen.»

Av de övriga myndigheter m. fl., som lämnades tillfälle att avgiva yttrande över ålderdomsförsäkringskommitténs förslag, synas allenast Uddeholms aktiebolag och handelskammaren i Karlstad hava upptagit fondfrågan till behandling.

Av dessa anföres, att den för olycksfallsförsäkringen erforderliga kapitalbildningen bör inskränkas så mycket som möjligt, så att försäkringstagarna icke betungas i högre grad än nödvändigt är. Eventuellt överskott bör enligt handelskammaren särskilt fonderas för att så småningom bereda arbetsgivarna någon lindring i premieavgiften, i stället för att, såsom ålderdomsförsäkringskommittén i sina motiv föreslagit, användas till sociala uppgifter, som stå i samband med olycksfallsförsäkringen (sid. 200 i bilaga till Kungl. Maj:ts proposition nr 111 för år 1916).

Den kommitté, som hade att avgiva förslag till grunder för förvaltningen av den i 11 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omfördälda fond, har i sitt den 4 mars 1916 avgivna betänkande berört frågan om förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens fondmedel och yttrar härom följande (sid. 111):

»Enär förevarande kommitté icke fått något uppdrag att yttra sig rörande lämpligheten av en sammanslagning av förvaltningen angående ifrågavarande fonder, har kommittén lämnat frågan om en dylik sammanslagning helt och hållet åsido, men vill dock framhålla, att en gemensam förvaltning av fonderna skulle komma att stå i strid mot den princip, kommittén ansett böra läggas till grund

i fråga om förvaltningen av pensionsförsäkringsfonden, nämligen att fondförvaltningen bör ansluta sig så nära som möjligt till själva pensionsförsäkringsverksamheten och anordnas uteslutande med hänsyn till dennas fördel. Det synes vara riktigare att låta var och en av de myndigheter, som komma att handhava olika grenar av socialförsäkringen, själva förvalta sina fonder i så stor utsträckning, som lämpligen låter sig göra. Att sammanslå pensionsförsäkringsfonden och den fond, som bildas genom avgifter till olycksfallsförsäkringen, synes icke heller vara lämpligt med hänsyn till de olika ändamål, som dessa äro avsedda att tillgodose. Den fond, som bildas genom avgifter till den sociala olycksfallsförsäkringen, synes böra i främsta hand främja anordningar på arbetarskyddets område, specialanstalter för omhändertagande av genom olycksfall skadade personer m. m. Slutligen synes vid utlåning av sistnämnda fonds medel böra i särskild mån tillgodoses industriella och andra företag, som med sina avgifter åstadkomma fondbildningen.»

Departements-
chefen.

Vid föredragning av ålderdomsförsäkringskommitténs förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete yttrade jag (sid. 172 i Kungl. Maj:ts proposition nr 111), att vad förvaltningen av den genom försäkringsavgifterna uppkommande fonden anginge, torde frågan härom böra utredas i annat sammanhang. Såsom även av kommittén och av riksförsäkringsanstalten framhållits, borde vid utfärdandet av bestämmelser härom möjligaste hänsyn tagas till de sociala uppgifter, som olycksfallsförsäkringen avser, ävensom till de näringsidkares lånebehov, genom vilkas avgifter fonden huvudsakligen bildats.

Förslag till
grunder.
Riksförsäkringsanstaltens skrivelse
20/3 1917.

I sin förutnämnda skrivelse av den 20 mars 1917 anför riksförsäkringsanstalten, efter att hava omnämnt de av ålderdomsförsäkringskommittén gjorda beräkningarna angående de på grund av olycksfallsförsäkringslagens bestämmelser inflytande årliga premiebeloppen och hela olycksfallsförsäkringsfondens slutliga storlek, följande beträffande den del av berörda fondmedel, som beräknas belöpa på riksförsäkringsanstalten.

»På grund av de ändringar, som vidtagits i kommitténs förslag, särskilt angående karenstiden, torde den årliga premieintäkten böra beräknas till lägre belopp än det, som kommittén antagit såsom sannolikt, men torde dessa ändringar icke komma att inverka på fondens slutliga storlek. Vad angår premierna för försäkring under karenstiden skola dessa huvudsakligen täcka kostnaden för sjukhjälp, läkarvård och läkemedel.

Beträffande premieintäkten för försäkring i riksförsäkringsanstalten beräknade anstalten i sin underdåniga skrivelse den 17 april 1916 angående stat för

anstalten under åren 1917 och 1918, att omkring 700,000 arbetare skulle komma att försäkras i riksförsäkringsanstalten, varav omkring 250,000 industriarbetare och omkring 450,000 arbetare inom jordbruk, hantverk, handel ävensom i husliga sysslor (tjänare m. m.). Nettopremierna för de i anstalten försäkrade antogos på grundval av kommitténs beräkningar komma att uppgå till omkring 5 1/2 miljoner kronor. Dessa beräkningar voro emellertid utförda under förutsättning att karenstiden, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, sattes till 4 dagar. Med en karenstid av 35 dagar torde man då kunna antaga den årliga premieintäkten (netto) — fränsett eventuella avgifter för frivillig försäkring under karenstiden — till omkring 4 miljoner kronor. Riksförsäkringsanstaltens slutliga fond torde under denna förutsättning kunna antagas icke komma att överstiga 100 miljoner kronor. Första försäkringsårets fondavsättning torde kunna antagas uppgå till omkring 3 1/2 miljoner kronor. Den årliga placering, som därefter skulle komma att äga rum, torde möjligen kunna antagas uppgå till omkring 3 miljoner kronor, inklusive omplaceringar.

Dock synes det sannolikt, att på grund av arbetslönernas fortgående stegring premiebeloppen komma att bliva högre än ålderdomsförsäkringskommittén beräknat och därmed även fondbildningen något större än ovan angivits.

De *inkomster*, fonden eller rättare riksförsäkringsanstalten har att räkna med, äro så vitt nu kan bedömas:

försäkringsavgifter enligt 15, 29 och 35 §§ i 1916 års lag,

skadeersättning enligt 12 §,

ersättning av statsmedel jämlikt 19 § för avgifter, som ej på föreskrivet sätt blivit erlagda,

återbetalning för förskjuten ersättning enligt 37 § eller gottgörelse av statsmedel härför,

bötesmedel enligt 34 § samt

räntor och annan avkastning.

I 14 § av lagen stadgas, att ersättningsbelopp, som ej lyftats före utgången av året näst efter det, under vilket detsamma förfallit till betalning, är förverkat. Såsom av ålderdomsförsäkringskommitténs motivering (sid. 134 i kommitténs betänkande) framgår, är avsett, att sådant belopp skall, då fråga är om från riksförsäkringsanstalten utgående ersättning, tillfalla anstaltens fond, och torde det förverkade beloppet från bokföringssynpunkt böra upptagas såsom inkomst.

Vad angår de bidrag, som jämlikt 16 § skola erläggas till bestridande av omkostnaderna för försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens verksamhet, torde det komma att bero av blivande bestämmelser angående försäkringsavgifternas inbetalande, huruvida ifrågavarande förvaltningsbidrag skola inlevereras till anstalten och upptagas bland dess inkomster samt sedermera av anstalten inbetalas till annan vederbörande statsmyndighet, eller om de skola inlevereras direkt till sistberörda myndighet.

De *utgifter* riksförsäkringsanstalten har att bestrida äro huvudsakligast utgående ersättningar (läkar- och andra sjukvårdskostnader, sjukpenning, livräntor, begravningshjälp och i vissa fall kapitalutbetalningar). Härtill komma återbetalningar jämlikt 11 § till arbetsgivare för utgifvet understöd och eventuellt kostnader för åtgärder, ägnade att i olycksfallsförsäkringens intresse förebygga förlust eller nedsättning av arbetsförmågan eller höja arbetsförmågan hos de försäkrade.

Vid beräkning av den årliga avsättningens storlek har nu hänsyn tagits till de inkomster, som härflyta av försäkringsavgifter för obligatorisk försäkring, ävensom till de inkomster, som bestå av räntor eller annan avkastning av fondens medel, allt efter avdrag av de utgifter, som åligga fonden. Däremot hava ej medräknats övriga inkomstkällor, såsom eventuell skadeersättning jämlikt 12 § i olycksfallsförsäkringslagen, bötesmedel enligt 34 § samt avgifter för frivillig försäkring av annan arbetare än som i lagen avses, men äro dessa inkomster av den beskaffenhet, att de icke öva större inflytande i fråga om fondavsättningen och fondens slutliga storlek.»

**Placeringen
av fondens
medel.**
*Riksförsäkrings-
anstalten.*

Riksförsäkringsanstalten övergår härefter till frågan om förvaltningen av anstaltens fondmedel och anför härvid i fråga om själva placeringen följande.

»Enligt 29 § i lagen den 17 juni 1916 gäller angående beräkningsgrunderna för försäkringsbolag, som i 4 § av lagen avses, ävensom angående sådant bolags verksamhet, i den mån härom ej särskilt föreskrives i berörda lag, vad i lagen om försäkringsrörelse stadgas angående ömsesidigt försäkringsbolag.

I 123 § av 1903 års lag om försäkringsrörelse föreskrives i fråga om placeringen av medel tillhörande försäkringsfond, att denna skall redovisas i bland andra följande slag av värdehandlingar:

- 1) obligationer, som utfärdats eller garanterats av staten;
- 2) allmänna hypoteksbankens eller konungariket Sveriges stadshypotekskassas obligationer;
- 3) fordringsbevis, utfärdade av riksbanken eller av annan bank, vars reglemente blivit av Konungen fastställt;
- 4) obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av svensk kommun, som till lånets upptagande eller garanterande erhållit Konungens tillstånd;
- 5) skuldförbindelser, för vilka försäkringsbolaget äger säkerhet genom in-teckning i fast egendom inom två tredjedelar av senast fastställda taxeringsvärde, så ock med försäkringsinspektionens medgivande skuldförbindelser med säkerhet av in-teckning intill fulla taxeringsvärdet i bolaget tillhörig fastighet, som är avsedd för inrymmande av lokal för bolagets rörelse, eller, där bolaget äger flera sådana fastigheter, i en av dem; dock att i varje fall åbyggnad å egendom skall, för att in-teckning i egendomen må godkännas, vara brandförsäkrad i något med vederbörligen fastställd bolagsordning försett brandförsäkringsbolag inom riket;
- 6) sådana av enskilda järnvägar eller industriella inrättningar utfärdade obligationer, utländska statsobligationer och andra värdehandlingar, som till sin art och till den säkerhet de erbjuda kunna anses jämförliga med några av de under 1) — 5) nämnda.

I det förslag till lag om försäkringsrörelse som förelagts innevarande års riksdag (proposition nr 39), upptagas lika lydande bestämmelser (215 §).

Vad placeringen av riksförsäkringsanstaltens fondmedel angår, måste naturligen denna anordnas så att den erbjuder säkerhet mot förluster och att som regel så hög avkastning vinnes, som med behörigt aktgivande på säkerhetssynpunkten finnes möjlig.

Placeringen bör verkställas med hänsyn till så väl försäkringstagarnes som de försäkrades intressen, och inga för försäkringens ändamål främmande synpunkter böra få göra sig gällande. Detta utesluter naturligen icke, att med fondens medel tillgodoses vissa sociala uppgifter, som hava nära sammanhang med olycksfallsförsäkringen eller som äro ägnade att gagna denna försäkrings syfte.

I ett av de över ålderdomsförsäkringskommitténs lagförslag avgivna yttrandena har gjorts gällande, att överskott i försäkringsfonden lämpligen borde särskilt fonderas för att så småningom bereda någon lindring i avgifterna i stället för att användas till sociala uppgifter.

I anledning härav torde till en början böra erinras därom, att enligt 15 § i lagen den 17 juni 1916 försäkringsavgifterna skola bestämmas till belopp, som med hänsyn till arbetets farlighet och de särskilda förhållanden, under vilka det bedrives, efter försäkringstekniska grunder prövas vara erforderligt för täckande av den risk, som försäkringen avser. Något överskott i egentlig mening borde därför icke uppkomma, då försäkringsavgifterna givetvis skola så vitt möjligt så beräknas, att varken vinst eller förlust uppstår. Grunderna för beräkning av försäkringsavgifter, huvudsakligen dödlighetstabeller och räntefot, torde väl komma att väljas så, att de så nära som med nödig försiktighet är förenligt ansluta sig till det sannolika förloppet. Skulle förutberäkningen av olycksfallsrisken inom en viss yrkesgrupp enligt den statistik för hela olycksfallsförsäkringen, som riksförsäkringsanstalten måste föra, komma att visa sig icke riktig, är det uppenbart, att de för ifrågakande yrkesgrupp fastställda försäkringsavgifterna måste sänkas eller höjas till överensstämmelse med den vunna erfarenheten. Emellertid torde härvid en utjämning böra äga rum, så att om försäkringskostnaderna ett år på grund av särskilda omständigheter visat ett icke normalt förlopp, eventuell förlust under ett år får täckas av följande års avgifter och tvärtom.

Det torde kunna med skäl ifrågasättas, om en förvaltningspolitik sådan som den, vilken kommit till synes i ovan berörda yttrande, är riktig, och om den kommer att i längden bliva till försäkringstagarnas fördel. Socialförsäkringens ändamål bör icke uteslutande vara att vid ett till följd av sjukdom, olycksfall eller dylikt uppkommet nödläge lämna ekonomiskt understöd. En viktig uppgift för densamma bör vara att söka förekomma dylika nödlägen och att söka vidtaga eller befrämja åtgärder, som äro till gagn för folkhälsans stärkande och arbetskraftens bevarande. Därest olycksfallsförsäkringen vid placeringen av sina fondmedel har sin uppmärksamhet inriktad på befrämjandet av lämpliga skyddsanordningar, upprättande eller understödande av sjukvårdsinrättningar, konvalescenthem m. m., där de olycksfallsskadade kunna erhålla erforderlig behandling och vård, ägnad att förebygga invaliditet eller nedbringa verkningarna av en olycksfallsskada, torde detta i längden bliva till stor fördel även för försäkringstagarna. Kostnaden för utgående ersättningar kommer därigenom att minskas, och därav följer i sin ordning en nedsättning i försäkringsavgifterna.

Bestämmelserna angående placeringen torde särskilt med hänsyn till vad nu anförts böra avfattas så, att de lämna förvaltningsmyndigheten en viss frihet. Lämpligen bör föreskrivas, att viss del av fonden skall placeras i objekt, som erbjuda mera kvalificerad säkerhet, under det att förvaltningsmyndigheten erhåller något större frihet vid placeringen av återstoden. En sådan uppdelning förekommer i reglementet angående förvaltningen av pensionsförsäkringsfonden. Där är den del, i avseende å vilken större frihet är lämnad förvaltningsmyndigheten, bestämd till högst en fjärdedel, och synes en likartad bestämmelse böra meddelas

beträffande riks försäkringsanstaltens fondmedel. Skulle det anses mindre lämpligt att lämna förvaltningsmyndigheten ensam friare prövningsrätt beträffande en så stor del av fonden som en fjärdedel, skulle kunna föreskrivas, att Kungl. Maj:ts medgivande erfordras vid placering i enlighet med ifrågavarande bestämmelse av högre belopp än till exempel en sjättedel av fonden.

Enligt nyssnämnda reglemente må högst en trettiondel av pensionsfonden redovisas i fastigheter, som med Konungens medgivande förvärfvas för användning till förebyggande eller hävande av arbetsförmåga hos befolkningen. Det är i hög grad önskligt, att en liknande bestämmelse införes jämväl beträffande riks försäkringsanstaltens fondmedel. Anstalten har skyldighet att bereda i anstalten försäkrade olycksfallsskadade arbetare lämplig och erforderlig vård, och för densamma kan finnas behövt att för nämnda ändamål anordna till exempel ett sjukhus, en vanförestalt, ett konvalescenthem eller dylikt. De penningar, som nedläggas i en sådan inrättning, bliva icke räntelösa, utan avkastning erhålles genom de medel, anstalten eljest skulle nödgas erlægga genom anlåtande av en främmande sjukvårdsinrättning; och försäkringskostnaderna böra även kunna nedbringas därigenom att de skadade sålunda tillförsäkras en fullt rationell behandling. Med hänsyn till olycksfallsförsäkringsfondens jämförelsevis ringa storlek i förhållande till pensionsförsäkringsfonden, synes den del av fonden, som skulle kunna placeras på ifrågavarande sätt, böra bestämmas till en tjugondel.

Vidkommande härefter de särskilda slag av mera kvalificerade säkerheter, i vilka fondens medel böra redovisas, torde i huvudsak böra gälla samma bestämmelser, som äro meddelade i 123 § av lagen om försäkringsrörelse och som äga tillämpning å de ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolag, som kunna komma att bildas av arbetsgivare.

Lån till
staten.

I första hand böra sålunda ifrågakomma obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av svenska staten.

I fråga om pensionsförsäkringsfonden är föreskrivet, att minst en sjättedel skall redovisas i lån till staten. Någon anledning att föreskriva ett minimum för placering i lån till staten beträffande olycksfallsförsäkringsfonden synes icke föreligga. Den del av fonden, som alltid skall vara placerad i värdehandlingar med fullgod säkerhet, bör få placeras i det slag av dylika värdehandlingar, som med hänsyn till avkastning och ändamålsenligheten i övrigt finnes vid tiden för placeringen lämpligast.

Hypoteks-
banksobliga-
tioner och
kommunlån.

Placering bör vidare få äga rum i Sveriges allmänna hypoteksbanks eller Konungariket Sveriges stadsypotekskassas obligationer samt i obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av svensk kommun, som till länets upptagande eller garanterande erhållit Konungens tillstånd.

Lån mot
säkerhet av
inteckning.

Lagen om försäkringsrörelse upptager såsom tillåten placering utlåning mot säkerhet av inteckning i fast egendom, och böra även anstaltens fondmedel få placeras mot dylik säkerhet.

Enligt reglementet för pensionsförsäkringsfonden måste inteckning, för att den skall få godtagas såsom säkerhet, ligga inom femtio procent av senast fastställt taxeringsvärde eller inom sextio procent av sådant värde, som efter särskild värdering fastställles av fullmäktige för fonden. Då emellertid lagen om försäkringsrörelse och jämväl det innevarande år för riksdagen framlagda förslaget

till dylik lag fastslår såsom gräns två tredjedelar av senast fastställt taxeringsvärde och alltså de i 4 § av olycksfallslagen omnämnda arbetsgivarbolagen äro berättigade att utlåna intill nämnda gräns, synes i fråga om riksförsäkringsanstaltens fond samma gräns böra fastställas. Det tillkommer ju för övrigt förvaltningsmyndigheten att pröva varje erbjuden säkerhet och att förkasta den, om densamma ej befinnes fullgod.

Givet torde ock vara, att man i fråga om placering mot inteckning i till exempel fabriksfastighet kommer att iakttaga all nödig försiktighet, och regeln torde väl bliva, att man särskilt beträffande dylik fastighet kommer att hålla sig avsevärt under ovannämnda gräns.

I reglementet angående förvaltningen av pensionsförsäkringsfonden äro såsom placeringsobjekt angivna skuldförbindelser, utfärdade av centralkassa för jordbrukskredit, vilken i enlighet med bestämmelser, som Konungen meddelar, vunnit godkännande från det allmännas sida. Att dylik placering medtogs berodde väl närmast därpå, att såväl Kungl. Maj:t som riksdagen givit anvisning på pensionsförsäkringsfonden (jämte postsparbanken) såsom en möjlighet att tillföra centralkassorna medel för utlåning till underlydande jordbrukskassor. Det synes emellertid vara av ett visst intresse för riksförsäkringsanstalten att kunna utlåna till centralkassorna. Därigenom kan anstalten tillgodose jordbrukarnas anspråk på erhållande av lån ur fonden. I allmänhet lär nämligen anstalten icke komma att lämna lån till enskilda försäkringstagare, utan torde lånen komma att lämnas till sammanslutningar av försäkringstagare. Centralkassorna för jordbrukskredit och de med dem sammanhörande jordbrukskassorna äro visserligen avsedda att tillgodose det mindre jordbrukets behov av driftkredit och ingen äger rätt att inträda såsom delägare i jordbrukskassa för mera än 50 hektar jord, men något hinder finnes å andra sidan icke för större jordbrukare att ingå såsom delägare i sådan kassa.

Lån till centralkassa för jordbrukskredit.

Då det är nödvändigt, att fondförvaltningen har möjlighet att, för undvikande av ränteförlust, i avbidan på annan lämplig placering tills vidare göra medlen räntebärande genom insättning i bank, bör jämväl sådan placering tillåtas, i likhet med vad som medgivits postsparbanken samt förvaltningen av pensionsförsäkringsfonden och för övrigt försäkringsbolag enligt lagen om försäkringsrörelse.

Placering i bank.

Jämlikt sistberörda lag äger försäkringsbolag redovisa fondmedel jämväl i sådana av enskilda järnvägar eller industriella inrättningar utfärdade obligationer ävensom i andra värdehandlingar, som till sin art och till den säkerhet de erbjuda kunna anses jämförliga med någon av de under 1)—5) i 123 § av samma lag nämnda. Särskilt för att möjliggöra utlåning till företag, vilkas arbetare äro försäkrade i riksförsäkringsanstalten, är erforderligt att det beträffande placeringen av anstaltens fondmedel finnes en bestämmelse, överensstämmande med den nyss angivna.

Andra värdehandlingar.

Riksförsäkringsanstalten har haft under övervägande, huruvida bland placeringsobjekten borde särskilt upptagas förlagsinteckning, men har funnit det mindre ändamålsenligt att särskilt upptaga dylik inteckning såsom lämplig säkerhet. Det bör prövas i varje särskilt fall, huruvida förlagsinteckning kan anses erbjuda lika betryggande säkerhet som förut här ovan angivna placeringsobjekt.

Tillfälligt
över- eller
underskridan-
de av place-
ringsgränsen.

Riksförsäkringsanstalten har i det föregående föreslagit, att en fjärdedel av fondens för placering avsedda medel skulle få placeras efter en något friare prövning, än som skulle gälla övriga tre fjärdedelar, ävensom att viss del av fonden skulle få redovisas i fastigheter, avsedda för de sociala och sjukvårdande uppgifter, som äligga olycksfallsförsäkringen. Givetvis kan det inträffa, att utan den förvaltande myndighetens vållande de fastställda gränserna kunna tillfälligt över- eller underskridas. Skulle förvaltningsmyndigheten hava skyldighet att i anledning härav vidtaga omedelbar rättelse, kunde därigenom fonden tillskyndas förlust, och bör därför meddelas föreskrift, att rättelse skall vidtagas, så snart lämpligen kan ske.

Tvångsinköp
av egendom.

Utan hinder av de angående placeringen meddelade bestämmelser bör fondförvaltningen vara berättigad att till skyddande av fordran å offentlig auktion eller fondbörs inköpa egendom, som är för fordringen utmätt eller pantsatt. Sålunda inköpt egendom bör givetvis åter avyttras så snart lämpligen kan ske.»

Med åberopande av vad sålunda anförts har riksförsäkringsanstalten i sitt förslag till grunder för förvaltningen av ifrågavarande fond upptagit följande bestämmelser angående *placeringen* av fondmedlen.

»I. Den del av fondens medel, som ej erfordras för bestridande av dess utgifter, skall redovisas i

1) obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av svenska staten;

2) Sveriges allmänna hypoteksbanks eller Konungariket Sveriges stadshypotekskassas obligationer;

3) obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av svensk kommun, som till lånets upptagande eller garanterande erhållit Konungens tillstånd;

4) skuldförbindelser, för vilka fonden äger säkerhet genom in-teckning i fast egendom inom två tredjedelar av senast fastställt taxeringsvärde;

5) skuldförbindelser, utfärdade av centralkassa för jordbrukskredit, vilken i enlighet med bestämmelser, som Konungen meddelar, vunnit godkännande från det allmännas sida;

6) fordringar hos bank i enlighet med de närmare bestämmelser, som av Konungen meddelas;

7) sådana av enskilda järnvägar eller industriella inrättningar utfärdade obligationer ävensom sådana andra värdehandlingar, som till sin art och till den säkerhet de erbjuda kunna anses jämförliga med någon av de under 1)—6) här ovan nämnda;

8) lån till företag, som äro ägnade att i olycksfallsförsäkringens intresse förebygga förlust eller nedsättning av arbetsförmågan eller att höja arbetsförmågan hos de försäkrade och som anses erbjuda nöjaktig säkerhet;

9) fastigheter, vilka med Konungens medgivande förvärvas för användning till förebyggande av förlust eller nedsättning av arbetsförmågan eller till höjande av arbetsförmågan hos de i riks försäkringsanstalten försäkrade arbetare.

Av förenämnda medel må högst en fjärdedel redovisas på sätt under 8) omförmåles samt högst en tjugondel, såsom under 9) sägs.

Skulle något år avvikelse från ovan angivna gränser för medlens placering hava ägt rum, skall rättelse vidtagas, så snart lämpligen kan ske.

Utan hinder av vad ovan stadgats må, till skyddande av fordran, å offentlig auktion eller fondbörs inköpas egendom, som är för fordringen utmätt eller pantsatt.

Egendom, vilken sålunda till skyddande av fordran inköpes, skall åter avyttras, så snart lämpligen kan ske.»

I de utlåtanden, som avgivits över riks försäkringsanstaltens förslag, har beträffande de nu återgivna bestämmelserna följande erinrats.

Utlåtanden.

Statskontoret anför till en början i fråga om den föreslagna bestämmelsen under punkt 4), att enligt reglementet för pensionsförsäkringsfondens förvaltning belåningsgränsen för in-teckningar i fastighet är satt till 50 % av senast fastställt taxeringsvärde eller 60 % av sådant värde, som efter särskild värdering fastställs av fullmäktige för fonden, samt att enligt statskontorets mening riks försäkringsanstalten ej anfört giltigt skäl för en högre belåningsgräns i fråga om olycksfallsförsäkringsfondens medel. Vad särskilt angår sådana fabriks- och dylika fastigheter, som kunna ifrågakomma såsom pantsäkerhet för lån åt näringsidkare, torde en ännu lägre belåningsgräns böra fastställas, såsom skett i Norge, där lån mot säkerhet i fabriker och andra industriella anläggningar från motsvarande fond icke må beviljas till högre belopp än $\frac{3}{10}$ av anläggningens och fastighetens sammanlagda värde, beräknat med hänsyn huvudsakligen till sådana reela värden, som icke äro beroende på därstädes driven industriell verksamhet. Även mot den under punkt 7) upptagna bestämmelsen anser statskontoret anmärkning kunna riktas, helst som av motiveringen framginge, att enligt riks försäkringsanstaltens mening jämväl förlagsin-teckningar skulle ingå bland sådana värdehandlingar, som i vissa fall skulle kunna anses jämförliga med de förut uppräknade placeringsobjekten. Utan tvivel, yttrar statskontoret, kunna visserligen läntagarna, däribland även näringsidkare, hava att erbjuda fullgod säkerhet även av andra slag än de i punkterna 1)–6) omförmålda. Så till exempel anser statskontoret för sin del, att även borgenssäkerhet kan i vissa fall vara fullt betryggande. Men den av riks försäkringsanstalten föreslagna, från lagen om försäkringsrörelse hämtade formulering av ifrågavarande stadgande torde dock knappast lämna den trygghet i fråga om säkerhetens beskaffenhet, som ju är syftmålet med fastställandet av bestämmelser i förevarande hänseende. Statskontoret anser därför att, där säkerhet av andra slag än de i punkterna 1)–6) uppräknade ifrågakommer, det härvid bör, liksom i fråga om placeringen av pensionsförsäkringsfondens medel, ankomma på Kungl. Maj:t att i de särskilda fallen pröva, huruvida sådan säkerhet kan anses

fullgod; och statskontoret förordar därför i stället för punkt 7) ett stadgande av samma innehåll som § 4 punkt 6) i reglementet angående förvaltningen av pensionsförsäkringsfonden.

Fullmäktige i riksgäldskontoret framhålla, att enligt fullmäktiges mening i fråga om redovisning av riks-försäkringsanstaltens fondmedel bör meddelas enahanda föreskrift som beträffande pensionsförsäkringsfonden eller att minst en sjättedel skall utlånas till svenska staten. Även om, anföras fullmäktige, den fond, varom nu är fråga, icke kommer att stiga till samma belopp som pensionsförsäkringsfonden och frågan om dess placering sålunda icke kan hava samma betydelse, kommer den likväl att uppgå till ett för våra förhållanden högst ansenligt belopp. Då staten allt sedan världskrigets utbrott varit och med all säkerhet för en lång följd av år framåt kommer att för sin mycket betydande upplåning vara hänvisad till den inhemska penningmarknaden, bör, enligt fullmäktiges mening, intet tillfälle lämnas obeaktat för att i möjligaste mån underlätta och säkerställa denna upplåning. I detta avseende är av vikt, att den inom landet skeende fondbildningen — särskilt då det gäller fonder, som ägas eller kontrolleras av staten — i så stor utsträckning, som med hänsyn till resp. fonds speciella ändamål lämpligen låter sig göra, direkt kommer statens upplåning till godo. — I övrigt hava fullmäktige icke något att erinra mot de föreslagna placeringsbestämmelserna.

Styrelsen för postsparbanken har icke något att erinra mot förslaget till placeringsbestämmelser.

*Departements-
chefen.*

Såsom av det föregående framgår, beräknade ålderdomsförsäkringskommittén den fond, som kommer att samlas genom den obligatoriska olycksfallsförsäkringen, till emellan 200 och 300 miljoner kronor. Huru stor del av detta belopp, som kommer att belöpa på riks-försäkringsanstalten, är naturligen omöjligt att på förhand beräkna. Det beror på, i vilken utsträckning ömsesidiga arbetsgivarbolag komma att bildas och försäkring där äga rum. Riks-försäkringsanstalten har för sin del beräknat den på anstalten belöpande andel av fonden till omkring 100 miljoner kronor och det årliga belopp, som skulle bliva föremål för placering, inklusive omplacering, till omkring 3 miljoner kronor. Här är således fråga om väsentligen lägre belopp än beträffande pensionsförsäkringsfonden.

Självfallet böra riks-försäkringsanstaltens fondmedel, i likhet med vad som fastslagits beträffande pensionsförsäkringsfonden, förvaltas utslutande med hänsyn till de ändamål, för vilka de hopbragts. Man måste härvid naturligen tillse, att placeringen erbjuder sådan säkerhet, att de ersättningsberättigade komma i åtnjutande av de förmåner, lagen tillförsäkrat dem. Men samtidigt därmed måste noga beaktas, att placeringen verkställas med hänsyn till ernående av högsta möjliga avkastning, så att försäkringstagarne, arbetsgivarne, icke betugas mer än nödigt är.

Givet är emellertid, att man, då det gäller avkastningen, icke enbart får taga hänsyn till den direkta, omedelbara avkastningen. Den sociala olycksfallsförsäkringen måste, såsom även av riks-försäkringsanstalten framhållits, jämväl anse såsom ett av sina huvudmål att söka förebygga förlust eller nedsättning av arbetsförmågan hos de försäkrade. Detta kan ske genom befrämjandet av anordningar, ägnade att nedbringa faran för olycksfall eller att, sedan olycksfall en gång skett, upphäva eller minska följderna därav. En sådan verksamhet leder ock till minskning av försäkringskostnaderna.

Med beaktande av dessa synpunkter har riks-försäkringsanstalten i sitt förslag till grunder för förvaltningen av dess fondmedel upptagit bestämmelser därom, att högst en fjärdedel av fonden skulle kunna få placeras med något friare prövningsrätt för förvaltningsmyndigheten, för så vitt angår lån till företag, ägnade att i olycksfallsförsäkringens intresse förebygga förlust eller nedsättning av arbetsförmågan eller att höja arbetsförmågan hos de försäkrade, samt att högst en tjugondel må redovisas i fastigheter, vilka med Konungens medgivande förvärfvas för användning till förebyggande av förlust eller nedsättning av arbetsförmågan eller till höjande av arbetsförmågan hos de i anstalten försäkrade arbetare. Dessa bestämmelser, mot vilka de i ärendet hörda myndigheterna icke haft något att erinra, synas mig väl ägnade att tillgodose de sociala uppgifter, som olycksfallsförsäkringen har att beakta och som även av ålderdomsförsäkringskommittén framhållits.

Vad placeringen i övrigt angår, har riks-försäkringsanstalten föreslagit i huvudsak samma föreskrifter som skola gälla för förut omnämnda enskilda försäkringsbolag (arbetsgivarbolag).

Mot dessa föreskrifter hava i särskilda avseenden erinringar framställts av fullmäktige i riksgäldskontoret och statskontoret. Fullmäktige hava sålunda yrkat, att bestämmelse måtte meddelas därom, att, i likhet med vad som gäller beträffande pensionsförsäkringsfonden, minst en sjättedel av riks-försäkringsanstaltens fondmedel skola placeras i lån till staten.

Ehuru det kan ifrågasättas, om det är fullt riktigt att i förevarande hänseende försätta riks-försäkringsanstalten i annan ställning än arbetsgivarbolagen, synes det dock, som om man skulle utan olägenhet kunna i viss mån tillmötesgå fullmäktiges framställning och sålunda föreskriva, att en mindre del, t. ex. minst en tiondel, skall vara placerad i lån till staten. Ur säkerhetssynpunkt kan en dylik föreskrift ej anses annat än fördelaktig. Skulle det emellertid framdeles visa sig, att berörda bestämmelse kommer att verka hinderlig för anstaltens verksamhet, finnes ju möjlighet att få den ändrad.

Statskontoret har i sitt utlåtande hemställt, att i fråga om utlåning mot in-teckningssäkerhet samma föreskrift måtte meddelas, som gäller för pensionsförsäkringsfonden, eller att sålunda in-teckning skulle få godtagas såsom säkerhet endast för den händelse, att den ligger inom femtio procent av senast fastställt taxeringsvärde eller inom sextio procent av särskilt uppskattat värde. Det synes mig ock lämpligt att i allmänhet göra en dylik begränsning. Dock bör möjlighet beredas riksförsäkringsanstalten att i likhet med arbetsgivarbolagen utlämna lån mot säkerhet av in-teckning, liggande inom den av anstalten föreslagna gränsen. Medgivande härtill bör kunna lämnas av Konungen. I många fall måste nämligen in-teckning liggande inom nämnda gräns anses erbjuda fullgod säkerhet, såsom t. ex. då det gäller jordbruksfastighet. Det torde ock i detta sammanhang böra erinras, att enligt för statskontorets utlåning gällande bestämmelser en viss låg gräns är fastställd för utlåning mot in-teckningssäkerhet, men att statskontoret på grund av särskilda omständigheter äger utlämna lån mot säkerhet av in-teckning, liggande över nämnda gräns. Såsom även av pensionsfondskommitténs betänkande (sid. 48) framgår, har statskontoret ansett sig böra i ganska stor utsträckning begagna sig av den statskontoret i förevarande avseende lämnade friare prövningsrätten och sålunda i många fall utlämnat lån mot säkerhet av in-teckning, även om denna graverat fastigheten till så högt belopp som omkring två tredjedelar av taxeringsvärdet eller, beträffande stenhus i Stockholm, av brandförsäkringsvärdet.

Statskontoret har vidare gjort anmärkning beträffande den under punkt 7) i riksförsäkringsanstaltens förslag upptagna bestämmelsen och hemställt, att densamma måtte utbytas mot en föreskrift, liknande den, som förekommer i § 4 punkt 6) i reglementet angående förvaltningen av pensionsförsäkringsfonden. Då tillräcklig anledning ej synes finnas att i förevarande avseende meddela annan bestämmelse än den beträffande förvaltningen av sistnämnda fond gällande, ansluter jag mig till denna statskontorets uppfattning; och har jag vidtagit med anledning härav påkallad jämkning i de föreslagna stadgandena.

Förvaltningsmyndighet.
Riksförsäkringsanstalten.

Beträffande den myndighet, som skall omhänderhava fonden, erinrar riksförsäkringsanstalten till en början, hurusom ålderdomsförsäkringskommittén i sitt betänkande anført, att förvaltningen av fondmedlen lämpligen skulle kunna ske i samband med förvaltningen av den allmänna pensionsförsäkringsfonden. Därefter anför anstalten:

»Anses den ståndpunkten riktig, att olycksfallsförsäkringens fondmedel böra förvaltas och användas uteslutande med hänsyn till olycksfallsförsäkringens in-

tressen. synes det olämpligt att sammankoppla förvaltningen av ifrågavarande båda fonder, som hava olika ändamål att fullfölja. En sammanblandning av förvaltningen medför dessutom alltid den faran, att den ena fondens intressen bliva tillbakasatta för den andras. En dylik gemensam förvaltning torde ej heller, sedd ur kostnadssynpunkt, komma att medföra någon nämnvärd minskning i förvaltningskostnaderna.

Riksförsäkringsanstalten tillåter sig för övrigt i förevarande hänseende åberopa vad av pensionsfondskommittén, på sätt här ovan framgår, anförts rörande frågan om gemensam förvaltning av de båda fonderna. Klart är emellertid, att därest, såsom riksförsäkringsanstalten anser för riktigast och mest ändamålsenligt, de båda fondförvaltningarna hållas åtskilda, ett samarbete lämpligen bör i vissa fall äga rum, såsom till exempel beträffande anordningar för sjukvård och dylikt.

Givet torde vara, att den ordning, som hittills tillämpats i fråga om förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens fondmedel, icke vidare kan fortsättas, särskilt med hänsyn till de nya och vidgade uppgifter, som 1916 års lag tillagt olycksfallsförsäkringens organ. Endast den myndighet, som handhar själva försäkringen, har möjlighet och förmåga att bedöma lämpligaste sättet för placeringen och användningen i övrigt av fondmedlen. Denna myndighet, som är ansvarig för att fondmedlen användas och utnyttjas för därmed avsett ändamål, bör ock tillförsäkras det hjälpmedel för försäkringens genomförande och handhavande, som en ändamålsenligt skött placering innebär.

Riksförsäkringsanstalten måste alltså erhålla det avgörande inflytandet ifråga om förvaltningen av ifrågavarande fondmedel.

Enligt reglementet angående pensionsförsäkringsfonden tillkommer det särskilda fullmäktige att *besluta* om placeringen av denna fonds medel, under det att verkställighets- och övriga åtgärder tillhöra pensionsstyrelsen. Fullmäktige för pensionsförsäkringsfonden utgöras av 1) generaldirektören och chefen för pensionsstyrelsen, 2) dennes ställföreträdare, 3) den byråchef inom pensionsstyrelsen, som har att handlägga ärenden angående fondens förvaltning, eller, om denne är generaldirektörens ställföreträdare, den byråchef, som av Konungen förordnas, 4)—7) fyra av Konungen för tre år i sänder utsedda personer, av vilka tre skola äga erfarenhet på det finansiella området samt den fjärde insikt och erfarenhet i sociala frågor.

Riksförsäkringsanstalten har även i sitt utlåtande över ålderdomsförsäkringskommitténs förslag skisserat en liknande anordning för dess vidkommande, ehuru med den skillnad, att någon särskild institution icke skulle bildas, utan att anstalten själv, förstärkt med några personer, skulle handhava fondförvaltningen. Det torde emellertid härvid böra erinras, att riksförsäkringsanstalten i sitt utlåtande framställde förslag därom, att hela den sociala olycksfallsförsäkringen skulle förläggas till riksförsäkringsanstalten. Så blev emellertid icke fallet, och frågan om fondförvaltningen har därigenom kommit i annat läge.

Då de medel, riksförsäkringsanstalten årligen skulle hava att placera, icke bliva av någon för vårt lands förhållanden större omfattning, bör förvaltningen kunna anordnas på ett betydligt enklare sätt än det som gäller beträffande pensionsförsäkringsfonden. Åt riksförsäkringsanstalten bör kunna lämnas befogenhet att ensam ombesörja sin fondförvaltning. Det finnes ingen anledning att i detta avseende sätta riksförsäkringsanstalten i annan ställning än arbetsgivarbolagen, låt vara att anstaltens fondbildning kan antagas bliva av större omfattning än fondbildningen för vart och ett av dessa bolag. I förevarande hänseende torde

för övrigt böra erinras, att det dröjer många år innan anstaltens fond når upp till de belopp, vartill fonderna i en del av våra enskilda livförsäkringsbolag för närvarande uppgå.

Lämpligt synes emellertid vara, att riksförsäkringsanstalten, då det gäller att besluta om placering av fondmedel, åtminstone tillsvidare förstärkes med en på det finansiella området sakkunnig person.

Av stort värde skulle det också vara, om riksförsäkringsanstalten vid behandlingen av ärenden angående placeringen hade vid sin sida ett råd, bestående av en arbetsgivare och en arbetare, som hade att framföra försäkringstagarnas och de försäkrades synpunkter. Då dessa personer emellertid icke förutsättas besitta särskild sakkunskap i placerings- eller finansfrågor, böra de icke erhålla rösträtt utan vara allenast rådgivande.

I samband med utseende av finansiellt sakkunnig ledamot och rådgivande personer torde böra för dem utses särskilda suppleanter.

Lämpligt torde vara att på förhand bestämma riksförsäkringsanstaltens sammansättning vid behandlingen av placeringsärenden, och torde i sådant avseende böra föreskrivas, att då det gäller att besluta om placering av fondmedel, skola i ärendenas handläggning deltaga generaldirektören och chefen för anstalten, den byråchef, som i generaldirektörens frånvaro har att företräda honom, den byråchef, som inom riksförsäkringsanstalten har att handlägga ärenden angående fondförvaltningen, den byråchef, som har att handlägga ärenden angående beräkning av anstaltens fonder, eller, därest någon av sistnämnda två byråchefer är generaldirektörens ställföreträdare, den byråchef, som av riksförsäkringsanstalten bestämmes, samt en av Kungl. Maj:t förordnad person med erfarenhet på det finansiella området.

Någon särskild byrå eller något större antal tjänstemän för handläggning av fondärenden och i anledning av besluten föranledda verkställighetsåtgärder torde icke erfordras, åtminstone icke under de första åren. Detta särskilt om, såsom riksförsäkringsanstalten anser lämpligast, fondens värdehandlingar deponeras hos riksbanken i öppet förvar. Vid dylik deposition åtager sig riksbanken att ombesörja inteckningsförnyelser samt inkassering av räntor och annan avkastning å de deponerade värdehandlingarna m. m. Pensionsfondens värdehandlingar äro på detta sätt deponerade mot en årlig avgift av 500 kronor för varje påbörjat tiotal miljoner kronor värdehandlingar upp till 100 miljoner kronor samt därefter 500 kronor för varje påbörjat femtiotal miljoner kronor.»

I överensstämmelse härmed har riksförsäkringsanstalten i fråga om *förvaltningsmyndighet* föreslagit följande bestämmelser.

»II. Förvaltningen av fonden handhaves av riksförsäkringsanstalten.

I behandlingen inom riksförsäkringsanstalten av frågor om placering av fondens medel enligt vad ovan sagts samt om förändring av sådan placering skola deltaga

generaldirektören och chefen för anstalten;

den byråchef, som har att i generaldirektörens frånvaro företräda honom;

den byråchef, som har att handlägga ärenden angående förvaltningen av fonden;

den byråchef, som har att handlägga ärenden angående beräkning av anstaltens fonder;

eller, därest någon av sistnämnda två byråchefer har att inträda såsom generaldirektörens ställföreträdare, den byråchef, som av riks-försäkringsanstalten bestämmes, samt

en av Konungen för tre år i sänder förordnad, på det finansiella området erfaren person.

I överläggningarna men ej i besluten angående nyssnämnda frågor deltaga dessutom två av Konungen för tre år i sänder förordnade personer, av vilka den ene utses bland de arbetsgivare, vilkas arbetare äro försäkrade i riks-försäkringsanstalten, samt den andre bland nämnda arbetare.

Konungen utser suppleant för den särskilt förordnade ledamoten i anstalten ävensom för var och en av de rådgivande personerna.»

Beträffande förvaltningsmyndigheten har i de avgivna utlåtandena *Utlåtanden.* anförts följande.

Statskontoret yttrar: Det torde icke kunna förnekas, att den myndighet — riks-försäkringsanstalten — som handhade själva olycksfallsförsäkringen och alltså vore ansvarig för att fondmedlen användes och utnyttjades för därmed avsett ändamål, varvid särskilt torde böra framhållas, att lån vore avsedda att utlämnas även till industriella företag, borde erhålla ett avsevärt inflytande på placeringen av fondens medel. Det hittills tillämpade tillvägagångssättet för placeringen enbart genom postsparbanken torde därför, med hänsyn till vad riks-försäkringsanstalten anfört, icke längre böra bibehållas. Men å andra sidan bleve genom riks-försäkringsanstaltens förslag den finansiella sakkunskapen icke tillräckligt starkt representerad vid ärendenas avgörande. Detta mål skulle kunna ernås, om placeringsfrågorna avgjordes av riks-försäkringsanstaltens chef såsom ordförande, två byråchefer i samma anstalt, av vilka den ene skulle vara föredragande, två ledamöter i postsparbankens styrelse samt en av Kungl. Maj:t utsedd finansiellt sakkunnig. Att sålunda låta postsparbankens styrelse bliva representerad syntes så mycket mer lämpligt som dels riks-försäkringsanstaltens övriga fondmedel ju skulle fortfarande förvaltas av sistnämnda styrelse, dels och försäkringsavgifternas uppbörd och redovisning till fonden skulle väsentligen verkställas genom postsparbanken. För besluts fattande torde böra erfordras, att minst fyra ledamöter vore om beslutet ense, och minst fem, då fråga vore om placering enligt I 8) eller 9). Skulle Kungl. Maj:t anse, att genom en sådan anordning den beslutande myndigheten bleve onödigt talrik, kunde möjligen alternativt ifrågasättas, att den ene av riks-försäkringsanstaltens byråchefer, nämligen den, som icke skulle vara föredragande, ävensom den ene av ledamöterna i postsparbankens styrelse uteslötes. I detta fall syntes för besluts fattande tre ledamöter böra vara om beslutet ense, och alla fyra där fråga vore om placering enligt I 8) eller 9). Den eller de ledamöter av postsparbankens styrelse, som enligt detta statskontorets förslag komme att deltaga i förvaltningen, borde naturligtvis för detta uppdrag åtnjuta visst tillägg till det arvode, som utginge

till ledamot i postsparbanksstyrelsen. — Mot riksförsäkringsanstaltens förslag om särskilda, av Kungl. Maj:ts förordnade rådgivare hade statskontoret icke något att erinra. Dock ville det synas, som om deras biträde ej vore erforderligt vid placeringar enligt I 1)–7); och i varje fall kunde det ifrågasättas, huruvida ej, med hänsyn till omfattningen av deras verksamhet, de för dem föreslagna arvoden vore onödigt stora.

Fullmäktige i riksgäldskontoret åberopa, att fullmäktige i yttrande av den 23 mars 1916 angående förvaltningen av pensionsförsäkringsfonden av anförda skäl ansett nödigt, att med förhållandena på vår allmänna penningmarknad särskilt förtrogna personer komme att tillhöra fondstyrelsen, samt att enligt fullmäktiges mening en garanti härför kunde vinnas därigenom, att fullmäktige i riksgäldskontoret och i riksbanken finge utse var sin medlem i samma styrelse. I allt fall ansåge fullmäktige att, då fråga vore om placering av en så betydande fond som den förevarande, det icke kunde vara tillräckligt, att endast en person inom förvaltningen tillsattes med hänsyn till finansiell sakkunskap. Därest, på sätt förslaget innehölle, fondens förvaltning komme att handhavas av riksförsäkringsanstalten, borde därför, enligt fullmäktiges mening, den finansiella sakkunskapen inom förvaltningen ytterligare förstärkas.

Styrelsen för postsparbanken yttrar, att styrelsen, som granskat föreliggande förslag endast från sådana synpunkter, som styrelsen särskilt hade att beakta, mot förslaget icke hade någon annan erinran än den, att den ekonomiska sakkunskapen syntes i förslaget vara väl litet tillgodosedd. Enligt styrelsens mening borde vid avgörande av ärenden rörande medelsplacering riksförsäkringsanstalten förstärkas med åtminstone två på det finansiella området erfarna personer samt, på det att möjligast fullständiga garanti erhöles för medlens ändamålsenliga användning och säkerställande, bestämmelse utfärdas därom, att vid fattande av beslut i nu ifrågavarande ärenden åtminstone en av de sakkunniga skulle vara tillstädes samt minst fyra av de närvarande, bland dem åtminstone den ena av de sakkunniga, om beslutet ense.

Departements-
chefen.

Någon meningsskiljaktighet synes icke föreligga beträffande lämpligheten av den föreslagna anordningen, att riksförsäkringsanstalten, som har att tillvarataga försäkringstagarnes och de försäkrades intressen, själv omhänderhar förvaltningen av sina fondmedel. Det synes ej heller föreligga skäl att tillskapa någon särskild myndighet för att övertaga en del av ifrågavarande fondförvaltning. I likhet med riksförsäkringsanstalten anser även jag lämpligt, att anstalten åtminstone en tid framåt vid handläggning av frågor om placering erhåller biträde av särskild finansiell sakkunskap. Riksförsäkringsanstalten har i sådant avseende föreslagit, att den vid placeringen skulle biträdas av en på det finansiella området erfaren person. I de avgivna utlåtandena har dock framhållits önskvärdheten av, att ifrågavarande sakkunskap erhåller en något starkare representation. Detta synes även mig erforderligt, men torde det vara fullt tillräckligt, om två finanssakkunniga personer förordnas. Det lär emellertid under sådana omständigheter vara lämpligt, att antalet av riksförsäkringsanstaltens egna ledamöter,

som skola deltaga i placeringsbesluten, inskränkes till tre, så att den beslutande myndigheten icke blir alltför talrik, och synes det därvid lämpligen böra ankomma på Konungen att förordna de två byråchefer i anstalten, som skola deltaga i förevarande ärendens behandling.

Suppleanter böra enligt min mening lämpligen utses för var och en av de finanssakkunniga, varjämte riksförsäkringsanstalten synes böra utse erforderligt antal suppleanter för sina egna ledamöter.

För vinnande av större trygghet vid avgörande av ärenden om placering enligt I 8) i de föreslagna grunderna bör vidare föreskrivas, att minst fyra av de i beslutet deltagande skola vara om beslutet ense. Någon motsvarande föreskrift torde däremot icke vara behöfelig beträffande ärenden om placering enligt I 9), då prövningsrätten angående dylik placering i sista hand skulle tillkomma Kungl. Maj:t.

Riksförsäkringsanstaltens förslag att i överläggningarna angående placeringsfrågor böra deltaga även representanter för försäkringstagarne och de försäkrade anser jag synnerligen ändamålsenligt. Någon anledning att begränsa deras medverkan vid ärendenas handläggning på sätt statskontoret föreslagit torde däremot icke föreligga.

I detta sammanhang vill jag framhålla angelägenheten av att ett intimt samarbete kommer till stånd mellan den nu ifrågavarande förvaltningsmyndigheten, å ena, samt fullmäktige för pensionsförsäkringsfonden, å andra sidan. Delvis komme ju samma ändamål att tillgodoses med de olika fondernas avkastning, nämligen då det gäller lån till företag, som hava till ändamål att förebygga eller häva arbetsoförmåga hos de försäkrade, eller placering i fastigheter, som förvärfvas för sådana ändamål. I dylika fall ligger det givetvis särskild vikt uppå, att tilltänkta anordningar komma till utförande på det mest ekonomiska och ändamålsenliga sätt. Det synes lämpligen böra ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som uti ifrågavarande hänseende kunna finnas erforderliga.

Enligt reglementet för pensionsförsäkringsfonden kan överskott i fonden få användas för bestridande av kostnader för åtgärder, ägnade att i pensionsförsäkringens intresse förebygga eller häva arbetsoförmåga eller befördrå folkhälsan.

Riksförsäkringsanstalten anser en liknande bestämmelse böra införas rörande dess fondmedel och yttrar i sådant avseende:

»Riksförsäkringsanstalten är redan på grund av olycksfallsförsäkringslagens bestämmelser berättigad att använda medel ur fonden för sjukvårdande åtgärder beträffande skadade, i anstalten försäkrade personer. Emellertid torde riksför-

Övriga bestämmelser.

Användning av fondmedel utan att någon direkt avkastning tillföres fonden.

säkringsanstalten böra medgivas befogenhet att använda medel ur fonden jämväl för anordningar, som icke avse någon särskild i anstalten försäkrad person, men som äro ägnade att befordra försäkringens intresse och gagna de försäkrade. Anstalten bör sålunda hava medel till sitt förfogande för åstadkommande av anordningar, avsedda att minska olycksfallsrisken eller att bereda ökad möjlighet till lämplig vård för dem, som skadats genom olycksfall i arbete. Huruvida och i så fall huru stor del av fondmedlen, som kan få användas för ifrågavarande ändamål, torde böra av Kungl. Maj:t bestämmas med hänsyn till fondens ställning sådan den framgått vid vederbörligen verkställd fondberäkning.»

Kostnader för
fondförvalt-
ningen.

Kostnaderna för förvaltningen av fondmedlen böra enligt riks-försäkringsanstaltens mening gäldas på samma sätt som riks-försäkringsanstaltens övriga förvaltningskostnader. Riks-försäkringsanstalten anför härom vidare:

»Några större kostnader torde icke krävas, åtminstone icke under de första åren. Den särskilt förordnade ledamoten torde böra tillerkännas ett arvode av 2,000 kronor samt var och en av de två rådgivande personerna 1,500 kronor för år. Till var och en av de fullmäktige för pensionsförsäkringsfonden, som ej tillhöra pensionsstyrelsen, utgår ett årligt arvode av 2,000 kronor. — Ett mindre belopp bör även beräknas för ersättning till suppleanterna, särskilt anlitade sakkunniga personer och annat biträde, värdering i anledning av fastighetsbeläning, förvaring av fondens värdehandlingar, tryckningskostnader, resekostnader och andra expenser, förslagsvis 6,500 kronor.»

Med hänsyn till vad i nu berörda avseenden anförts föreslår riks-försäkringsanstalten följande bestämmelser:

»III. Konungen äger bestämma, att, därest fondens tillgångar sådant medgiva med hänsyn till de förpliktelser, som åligga fonden, viss del av densamma må användas för bestridande av kostnader för åtgärder, ägnade att i olycksfallsförsäkringens intresse förebygga förlust eller nedsättning av arbetsförmågan eller höja arbetsförmågan hos de försäkrade, och skola dessa medel ställas till riks-försäkringsanstaltens förfogande att av anstalten för angivna ändamål disponeras i enlighet med de närmare bestämmelser, som av Konungen meddelas.

IV. Kostnaderna för förvaltningen av fonden bestridas på samma sätt som riks-försäkringsanstaltens övriga förvaltningskostnader.»

Tillika föreslår riks-försäkringsanstalten ett stadgande av innehåll, att de närmare bestämmelser, som utöver de förut angivna erfordras för fondens förvaltning, meddelas av Konungen. Härförutom hemställer riks-försäkringsanstalten — som vid sin skrivelse fogat en kortfattad översikt över gällande bestämmelser angående förvaltningen av den sociala olycksfallsförsäkringens fondmedel i några främmande länder — att från och med år 1918 ett belopp av förslagsvis 11,500 kronor måtte

få med den fördelning, som av anstalten angivits, användas för bestridande av de särskilda kostnader, som föranledas av fondförvaltningen, samt att nämnda belopp måtte få utgå av det förslagsanslag, som å extra stat anvisas för upprätthållande av riks försäkringsanstaltens verksamhet.

• Mot riks försäkringsanstaltens förslag i förevarande hänseenden hava de hörda myndigheterna icke haft någon erinran att framställa. I fråga om kostnadsbeloppen ifrågasätter emellertid statskontoret, såsom även av det föregående framgår, huruvida icke de föreslagna arvodena till de rådgivande personerna vore, med hänsyn till omfattningen av dessa personers verksamhet, onödigt höga.

Beträffande anstaltens förslag under punkt III, att någon del av fonden under vissa förutsättningar med Konungens medgivande skulle kunna få användas för bestridande av kostnader för åtgärder, ägnade att i olycksfallsförsäkringens intresse förebygga förlust eller nedsättning av arbetsförmågan eller höja arbetsförmågan hos de försäkrade, har jag funnit vissa jämkningar i avfattningen böra vidtagas i syfte att tydligare framhäva, dels att en dylik användning av fondens medel endast må förekomma, därest det vid verkställd försäkringsteknisk utredning finnes, att fondens tillgångar måste anses väl förslå till täckande av dess förbindelser, dels att i varje fall endast en ringa del av tillgångarna må på angivet sätt disponeras.

*Departements-
chefen.*

Vad angår de av anstalten förordade arvodena synas mig desamma, vid jämförelse med den för fullmäktige i pensionsförsäkringsfonden fastställda staten, vara väl högt upptagna. För egen del föreslår jag, att arvodena bestämmas för en var av de två finanssakkunniga till 1,500 kronor samt för en var av representanterna för försäkringstagarna och de försäkrade till 1,000 kronor.

I detta sammanhang ber jag att få nämna, att pensionsstyrelsen i skrivelse den 6 december 1916 hemställt om föreskrift, att de av fullmäktige för pensionsförsäkringsfonden, vilka icke tillhörde pensionsstyrelsen, samt deras suppleanter måtte tillerkännas rätt att för resa i tjänsten erhålla resekostnads- och traktamentsersättning enligt rese-reglementet, att gäldas av de medel ur pensionsförsäkringsfonden som anvisats till bestridande av förvaltningskostnader. Ehuru vid framläggandet av förslag för riksdagen angående förvaltningen av pensionsförsäkringsfonden det icke synes hava förutsatts, att dylik rätt skulle tillkomma fullmäktige, finner jag giltiga skäl tala för bifall till den gjorda framställningen; och ämnar jag, därest erinran från riksdagen ej

däremot göres, senare inför Kungl. Maj:t göra hemställen i nu ifrågasvarande avseende. Liknande rätt till reseersättning torde jämväl böra tillkomma de till riksförsäkringsanstaltens biträde vid frågor om fondens förvaltning förordnade personer.

Mot riksförsäkringsanstaltens förslag om beräkning av ett belopp om förslagsvis 6,500 kronor för ersättning till suppleanter m. m. har jag intet att erinra.

Med hänsyn till innehållet i 16 § olycksfallsförsäkringslagen torde kostnaderna för fondförvaltningen ej — såsom ifråga om förvaltningen av pensionsförsäkringsfonden — böra utgå av fondens medel, utan synas dessa kostnader böra bestridas av anslag, som å extra stat anvisas för upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet. Då riksdagens särskilda bemyndigande härtill bör utverkas, lära bland reglerna angående fondens förvaltning några särskilda bestämmelser angående kostnadernas bestridande ej erfordras. Någon höjning i det av riksdagen redan begärda extra anslaget för år 1918 för nämnda ändamål synes emellertid icke erforderlig, då ifrågasvarande anslag är avsett att utgå såsom förslagsanslag.

Riksförsäkringsanstaltens nuvarande fondmedel.

Riksförsäkringsanstalten omförmäler slutligen, att anstalten haft under övervägande, huru bör förfaras i fråga om förvaltningen av de fondmedel, som härflyta från försäkringsavgifter eller andra inbetalningar till anstalten i enlighet med bestämmelserna i lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901. Härom yttrar riksförsäkringsanstalten, att det måhända torde vara av mindre betydelse, om förvaltningen av dessa medel bibehölles hos styrelsen för postsparbanken eller överlämnades till riksförsäkringsanstalten. Dock ville riksförsäkringsanstalten ifrågasätta, om det icke vore mest ändamålsenligt, att det senare alternativet valdes, så snart detta lämpligen kunde äga rum. Denna angelägenhet syntes emellertid icke behöva ordnas i samband med det nu föreliggande ärendet, likasom ej heller frågan om den framtida förvaltningen av fiskarförsäkringens och barnmorskornas pensionsanstalts fondmedel.

Med föranledande härav har styrelsen för postsparbanken i sitt utlåtande uttalat den åsikten, att den hittills av postsparbanken förvaltade försäkringsfonden torde böra omhänderhavas av postsparbanken enligt för närvarande gällande bestämmelser, när denna fond, som tillkommit på frivillighetens väg och vore avsedd att så småningom avvecklas, hade

en annan karaktär än den fond, som på grund av obligatorisk försäkring komme att bildas till följd av lagen den 17 juni 1916.

För egen del finner jag, i likhet med riksförsäkringsanstalten, det lämpligen böra tills vidare anstå med det slutliga avgörandet av frågan om den framtida förvaltningen av omförmälta fondmedel.

På grund av vad jag nu anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departements-
chefens
hemställan.

dels godkänna det av mig förordade förslaget till grunder för förvaltningen av den i 19 § av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete omförmällda fond;

dels godkänna av mig föreslagen arvodes- och omkostnadsstat för förvaltningen av fonden att gälla tills vidare från och med år 1918;

dels ock medgiva, att de i staten ingående belopp må utgå av förslagsanslag, som å extra stat anvisas för upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Åke Karlholm.